

Inserati se sprejemajo in velja trislopa vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Dva meseca premirja.

Kakor se poroča, dovolila je Turčija dva meseca premirja. Srbija, pravijo, ga je uže sprejela. Kakor sedaj stvari stojé, je Srbija v to primorana. Pred kratkem se je bila v položaji odbiti vsako premirje, sedaj žalibog se ne da tajiti, da je srbska vojna na slabem, čeravno še ne tako obupna, kakor turški organi pravijo. Srbski narod še ni obupal; iz Belgrada se poroča, da se Srbija še nikakor ne misli vdati. Pač pa se je vdala in ruskega grozenja ustrašila Turčija, ter dovolila premirje. Videli bomo, ali bo mogoče, da se reč mirno reši. Ni dvombe, da bo Rusija zahtevala popolno avtonomija jugoslovanskih dežela; ali se bo pa porta tako daleč vdala? In ako se vda, proti jej še vojska z Grki, kateri bodo gotovo tudi za grške provincije, Tesalijo in Epir zahtevali ravno tisto avtonomijo; in Rumunija bo hotela najbrže svojega neodvisnega kralja imeti, kakor Srbija. Za to ne verujemo, da bi se zamogel mir narediti. Vreteno se vrti in če cela evropska diplomacija ni zamogla vstaviti tega tira, ali ga bo vstavilo dvomesečno premirje? Želeti bi bilo miru v pogledu velike reve bulgarskega in bosenskega ljudstva, a težko je verjeti, da bi Turčija v vse privolila, zdaj ko je pridobila nekoliko vojnega uspeha. Turški fanatiki nikdar ne bodo hoteli priznati „djavra“ za ravnopravnega brata, in prisilili bodo svojo vladu tudi k boju zoper Rusijo. Obžalovati je, da so Rusi s svojo pomočjo toliko časa čakali, da je mogla Srbe ta nesreča zadeti, kajti po tem dvomesečnem premirju se ognejo pozimske vojske, katera bi bila turško armado decimirala.

Naj že pride iz tega premirja, kar hoče, slabeje za Jugoslovane ne more priti, kakor je bilo; Turki bodo morali drugače vladati, morali avtonomijo vvesti, če ne, prisiliti jih mora k temu cela Evropa, ktere javno mnenje z malimi izjemami je izpoznalo, da je turško vladanje najslabeje na svetu, in da bi bila sramota za vso Evropo, kaj takega še dalje trpeti na evropskih tleh. Moralčno je zmagala Srbija, in branila se je tudi z orožjem proti celej turške sili tako hrabro, da mora vsak izpoznati, da je le nadsila turška prodrila v Djuniš. Črnagora pa je še vedno zmogovalka; in le pristransko sovraštvo do Slovanov zamore srbske nesreče na veliki zvon obesiti, ob enem pa črnogorske zmage popolnoma prezreti.

Hrabro se bijejo Turki, kakor bi nihče ne bil pričakoval, pa tudi Srbi so se vedno čvrsto držali, in sodba je opravičena, da so se morale pri srbskem poveljništvu velike nape storiti. Nečemo prehitro obsoditi Črnjajevoga, pa če je res, da je odstavljen, in na njegovo mesto postavljen Horvatovič, moramo reči, da ne more biti bolje nadomeščen, ker se je Horvatovič izkazal kot najboljšega srbskega generala. Koliko je sicer v vseh teh novicah istine, ne moremo soditi, ker so se dunajski listi že davno kot jako pristranski in nezanesljiv vir pokazali. Naj oni stanje še tako črno malajo, mi verujemo, da se mora jugoslovanski narod osvoboditi in se tudi bode.

„Obzor“ o Starčevićancih.

Z veseljem konstatujemo, da je „Obzor“ začel zopet pošteno pisati. V svoji 251. številki se obrača zoper Starčevića in njegov

dolg rep med hrvaško mladino, med katero je ta mož res več simpatij pridobil, kakor jih zasluzi on in njegova ideja. Pod naslovom „nekdaj in sedaj“ pripoveduje „Obzor“, kako so se nekdanji vsi hrvaški rodoljubi za slovanstvo navduševali, sedaj pa mladi narastaj išče zaveze z Madjari, z Rumunci, z Bulgari, da bi potlačil Srbe. „Obzor“ to obžaluje, ter tem željam nobenih uspehov ne prerokuje, in logično omenja, da slovanska ideja goji in kuri ogenj na Balkanu, da bi se pa Bulgari in drugi Slovani za kako separatistično idejo ne zanimali, ne navduševali, marveč jo zavrgli in obsodili. Tudi Madjari, pravi po resnici, bi Hrvatom le toliko časa prijatelji ostali, dokler bi jih zoper Srbe potrebovali, pozneje pa bi hrvaško prijateljstvo ošabno odbili od sebe. „Obzor“ trdi, da je starčevićjanstvo nastalo kot protitisk na srbsko zavračanje vsake vzajemnosti, ter vali od sebe in svoje stranke vso krivdo razpora med obema narodoma. On pravi, da so Hrvatje hoteli vzajemnost in jugoslovansko zedinjenje, Srbi pa da o tem niso hoteli nič slišati. Če vprašamo pa Srbe, kazali bodo na Hrvate, ter vso krivdo nanje zavračali. Naša misel v tem je popolnem nepristranska; krivda tu, in krivda tam; kaj bi pomenjali sicer oni zapori, ki so se nedavno vršili na Hrvatskem na začudenje in nejovaljo vsega slovanskega sveta? Vsega je krivo to, da sta se naredila na slovanskem jugu namesto enega — dva središča, Zagreb in Belgrad.

Enako prikazen smo videli na Nemškem med Dunajem in Berlinom. Moralo je priti do boja, in Berlin je zmagal, on je sedaj središče Nemčije. Na Francozkem tega boja ni bilo treba, in na Ruskem ga tudi več ne bo (bil se je pa med Kijevom, Moskvo in Novgorodom);

Vzor pravega katolika in rodoljuba.

VIII.

Zaslišani so bili potem opravičevalni svedoki, ki so v obče trdili, da niso zatoženci nikoli mislili na silovito zaroto, da so nasprotno le slogu in mir med narodom sejali. Na to trditvo odgovoril je zastopnik krone: „Zatoženci niso hoteli javnega miru kaliti, to verjamem rad; kajti tega jim je trebalo za izvršenje njih namenov.“ In v teh besedah tiči ključ, kako soditi v celej pravdi. Ako se sklene, da mora kdo za krivega spoznan biti, spoznan je za krivega, naj stori, kar že hoče; ali je mir in red kalil, po tem je iz tega vzroka kriv, ali pa ni kalil, in po tem je za to kriv, ker mu treba miru in reda za uspeh njegovih nakanov. Tako je bilo in bode vedno.

Končal je naposled pravdo sodnijski predsednik Pennefather v precej obširnem a jako pristranskem govoru. Skoro naravnost je rekel, da so porotniki sami hudodelci, ako se predrznejo, O' Connella in soobtožence nekrive spoznati. Celó tako daleč je zašel, da je ob-

tožence in njih zagovornike imenoval svojo nasprotno stranko.

Porotniki se podajo v strausko sobo. Po preteklih treh urah naznanil je eden porotnikov, da še posvetovanje ni končano. A iz njegovega vedenja in iz njegovih besed dalo se je zaključevati na razsodbo: krivi so. Ob 11. uri zvečer stopili so porotniki sè svojo razsodbo v sodnijsko dvorano. Glasila se je: krivi so. Le mašnik Tierney bil je za nekrivega spoznan. A neka pomota se je bila vrnila; razsodba je bila nepopolna in porotniki so se podali k daljnemu posvetovanju, ki pa se je o pol noči zaradi prihodnje nedelje opustiti moralo. Pondeljek dne 12. februarja poravnala in potrdila se je prejšnja razsodba.

Poseben parobrod je bil pripravljen, da ponese veselo novico v težko čakajoče glavno mesto Anglije — v London. Zgodilo se je: Irske naj večji in naj boljši sin je bil po pravdnej poti spoznan za zarotnika.

Dne 11. februarja že je objavil O' Connell poziv, v katerem prosi ljudstvo, da ohrani red in mir in tako ne podpira svojih nasprotnikov.

Po nesrečnej razsodbi podal se je v London, kjer je bil od vseh pravih svobodnjakov sijajno in navdušeno sprejet. Posebno v Covent — gledišči pozdravilo ga je prijazno in iskreno okoli 6000 oseb najodličnejših krogov angleške gospóde. Ednako je bil v drugih mestih p. v Birmingham-u in Liverpool-u počeščen. Med tim ko se je O' Connell v Angliji tako poslavljaj, obhajali so se v njegovej domovini redni shodi repeal društva Dublinskega. Vlada je povsodi strogi red in naj-veči mir.

Dne 29. marcija povrnil se je Daniel v Irsko in že 30. marcija je bil pri zboru Dublinskega društva, kjer je bilo sklenjeno: poslati zahvalnico angležkemu ljudstvu, ki kaže toliko sočutje Ircem.

Dne 15. aprila imela bi se pri Dublinskem sodišču kazenska sodba na podlagi porotniške razsodbe izreči. O' Connell je hotel razsodbo ovreči ter novo obravnavo doseči, sosebno zaradi nepostavnega sestavljenja porotnikov in pristranskega govora predsednikovega. Po dolgih debatah zavržena je bila njegova tirjatva in 30. maja sodba razglašena.

geografična lega dala je Parizu in Moskvi nad-silo. Mi Slovenci smo pri tem tekmečtvu med Zagrebom in Belgradom popolnoma nevtralni, kakor so bili mnogi nemški rodoljubi vsaj moralično nevtralni, ko sta se skušala Dunaj in Berlin. Mi smo le zoper vsak separatizem, in bomo zmirom potegnili s tistim, ki ima voljo in moč, pravičen biti tlačenim narodom, ter se obrnili proti tistemu, ki goji separatistične ideje, naj bode Srb, naj bode Starčević; kajti s tem nam nič ni pomagano, ako se vstvari velika Hrvatska, pa se ne zmeni ne za nas, ne za Bošnjake, ne za Bulgare, ter o vzajemnosti z drugimi Slovani noče nič vedeti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. novembra.

Avstrijske dežele.

V državnem zboru pričela se je v soboto obravnavati o vladinem odgovoru na interpelacijo gledé zadev turških. Govorili so Zchok, Demel, Granitsch, Göllicher, Plener, Kuranda in grof Hohenwart, o čigar izvrstnem govoru bomo obširneje poročali. Danes se besedovanje nadaljuje.

Goriške velike posestnike opozoruje „Soča“, da bode volitev za veliko slovensko posestvo dne 11. nov. v deželni dvorani in še le drugi dan 12. nov. zbor vseh posestnikov, ne le samo velikih, v mestni dvorani v ulici mestnega verta (Giardino pubblico.) Nadejati se je piše „Soča“, in prosimo vse naše narodne velike posestnike, da se v kolikor mogoče mnogem številu udeležijo prav gotovo volitve 11. t. m., temveč ko nam velika navarnost preti od italijanske strani, ki hoče vriniti nam Slovincem take poslance, ki nam niso in ne bodo nikdar povoljni; to je take, ki nimajo srca ne za naš duševni in ne za naš materialni interes. Toraj še jedenkrat, narodni veliki posestniki, pridite v obilnem številu 11. nov. v Gorico in ne pozabite prinesiti seboj svoje volilno liste, ker brez tega ne sme in ne more nikdo voliti. Prav tako prosimo vse one velike posestnike, katerim nij mogoče vdeležiti se osebne te volitve, da nam (uredništvu Soče ali pa predsedništvu pol. društva Sloge) pošljejo prav gotovo svoje pooblastilne in volilne liste. Na pooblastilih naj se ne pozabi podpisati veliki posestnik, kakor tudi dve priči in tudi kraja in datuma, kjer biva veliki posestnik, naj se ne izpusti. Varujte se pred

takimi, ki vas nemarajo prositi za pooblastila, jih pa popolnem ne poznate. Najbolje je, da jih pošljete nam (t. j. vredništvu „Soče“.)

V isterskih kmečkih občinah so bili izvoljeni za deželni zbor v Poreču: Dr. Lion, dekan Fabris, župniki Sterk, Spinčić, Dorčić, cesarski namestnik baron Pino, okr. glavar Vintschgau, baron Lazzarini, dr. Amoruso, baron Polesini, notar Sbisà, Marchesi.

Baron Langenau, avstrijski poročnik na ruskem dvoru, je te dni odšel v Livadijo k caru Aleksandru, kjer poročnika angleški in nemški že bivata. Tudi veliki vezir Mehemed Ruždi paša pride tje in caru prinese lastno-ročno pismo turškega sultana.

Na Gališkem je pri volitvah za deželni zbor stranka ministra Zimialkovskega zgubila veliko poslancev, katerih je bilo komaj 12 zopet voljenih.

V Karloveih se je v soboto pričelo zborovanje srbske narodne cerkve v Avstriji. Škofje hočejo namreč vrediti bogoslovske šole po izgledu katoliških seminarjev in svojim duhovnikom dati priliko, da se znanstveno izurijo. Obravnavala se bo pa tudi prošnja duhovnov iz Bačke, Banata in Srema zoper novo vredbo cerkve srbske, ki se jim dozdeva preveč demokratična.

Vnanje države.

Z bojišča se kaže najnovejše, da diplomacija snuje jo tako, da naposled Rusija sama ostane na cedilu. Že oblika, v kateri je Turčija sprejela ruski „ultimatum“, to potrjuje. Ruska vlada nasvetuje zdaj konferencijo samo o tem, kako naj se vravnajo Bulgarija, Bosna pa Hercegovina proti vesoljni državi turški, toda konferencijo brez Turčije, in ne v Carigradu, ampak v Bruselju. Tudi Ruska neki spet tirja, da sme posesti Bulgarijo. Ako ne že zarad črte med obema vojnama, razprete se brž ko ne zarad te zahteve, in nasprotovale bodo še druge vlade. Sicer so pa poročila o poslednjih bitvah največ brez gotovega določila o času in kraju, torej manj verjetne. Nekateri listi trdijo, da je z Aleksincem, ki je hudo poškodovan, tudi Deligrad prišel Turkom v roke, eni pa to odločno tajé.

Iz Odeese se piše v „Pol. Corr.“, da so morali stanovniki popustiti najboljši proti morji obrnjeni kraj, kjer je največa trgovina, da se more vtrditi in pripraviti za branitev v vojski. Ljudje se tako bojijo turškega brodivja, da so nekateri že sami se pomaknili bolj

v sredo in celo na deželo, in bode oni ukaz mnogim prav vgoden.

Na Italijanskem so bile 5. t. m. nove volitve. Razne stranke so silno agitirale za svoje kandidate. Poslanci laški ne dobivajo nobene duine (diét), a vendar morajo poslanci imeti na drugi strani velik dobiček, ker se nekteri ljudje tako silno poganjajo za poslanstvo.

Izvirni dopisi.

Iz kamniškega okraja, 4. nov. (Pretepi.) Po našem okraju, zlasti po tuhinski dolini se poboji in pretepi vedno bolj množé. Lansko leto so nekega jutra našli celo neko že 60letno žensko v Šmartnu ubito in potem k vodi zavlečeno, kjer jo je grdi hudobnež neki še spiral, da bi se ji bil vdarec manj poznal. V soboto večer pred žegnansko nedeljo so se pa v zgorjem Tuhinu fantalini, ki so prej skupaj pijančevali, tako hudo zbili, da je bilo več ranjenih in nekteri še prav zeló. Eden ima menda roko od komolca doli kar preklano. Enako so tudi v Zlatempolji ravno tisto soboto v dveh kočah ponoči pijančevali. Točil se jim je „šnops“, akoravno nima nikdo dovoljenja točiti. Fantalini so se bili od vseh strani zbrali in bilo jih je okoli 30. Prišli so večidel oboroženi z železnimi rečmi, eden menda celo s sabljo. Silno so se med seboj sprli, in nazadnje so morali še moške poprijeti, da so razsajalce in pretepevalce odgnali. Več jih je bilo ranjenih, posebno nek vojak, dragonar. — Kam bo prišlo? Še celo mirni ljudje se že tudi kar pri belem dnevu napadajo. Tako sta bila nekega popoldne napadena v tuhinski dolini dva gosp. patra, peljaje se domu po končanem cerkvenem opravilu. Tedaj tudi duhovska in še celo redovna obleka se več ne spoštuje. Kaj še vse bo, ako se temu zlu za časa ne pride v okom! To so pač žalostne cvetke brezvestnega liberalizma. Upamo, da se vsaj brez dovoljenja žganje ne bo točilo in da se postava zoper nedovoljeno žganjetočenje ni zastoj vnovič oklicala. Tudi bi bilo prav, da bi se kaj prida davka naložilo na šnops, ki toliko duševne in telesne škode napravlja. Že celo mali pobalini so pričeli šnopsljati, ter si po dva ali trije kupijo za groš frakelček špiritove vode. Kak duševno in telesno pohabljen zarod bo iz tacih žganjepilcev!

Iz spodnje Idrije, 2. novembra. (Nova cesta iz Idrije proti Cirknemu na To-

Sodnik Burton je oznanil sodbo. Ko je prišel do Johna O'Connella, rekel, da njegovo otroško razmerje do očeta zmanjšuje kazni, vrgel se je sin sodniku pred noge in zahteval celo in popolno odgovornost za svoja dejanja, ki jih je prostovoljno iz lastnega prepričanja storil. A oča je položil ginjenega srca svojo roko sinu na rame, in ta je ubogal molčljivo.

Burton je priznaval blage, plemenite, res občudovanja vredne lastnosti O'Connella; posebno da ni nikoli svojega tako mogočnega vpliva v to vporabil, da preganja silovito svoje nasprotnike. Večkrat so ga polile solze, in pri oznanilu kazenske sodbe slišal se je jedva njegov glas.

O'Connell je bil obsojen na 11letno ječo in plačo 2000 sterlingov. Drugi pa na 9 mesecev ječe in 50 sterlingov. Razve tega moral je še osebno 5000 sterlingov in po dveh porokih vsaki po 2500 st. vložiti, da ne bo 7 let dolgo kalil javnega mira. O'Connell je takoj protestiral proti razsodbi, ter si pridržal pravico, apelirati na višo zbornico angleško, da

ovrže sodbo. A kljub temu moral je postavno rešitelj celega naroda sedaj sam v ječo, kamor ga je ljudstvo mirno a od žalosti potrto spremljalo. Ko se je pretužna novica po Irskej raznesla, pozaprle so se v mnogih mestih prodajalnice navadni opravki so se ustavili, črne zastave so vihrale otožno raz posameznih poslopij: časniki so izhajali črno obrobljeni. Ves irski narod je žaloval v svojem srcu po svojem blagem, ljubeznjivem očetu.

Še tisti dan pred zaporom razposlal je O'Connell kratek poziv svojemu ljudstvu. Glasi se tako-le:

„Mir in pokoj!

Ljudstvo irsko! Moji rojaki, moji predragi rojaki! Sodba je sklenjena; a mogoča je še apelacija od te sodbe. Apelacija je namenjena višej zbornici. Zavežem se slovesno, da se poslužim tega pravnega pomočka; in vsakakor je upati, da se bode sodba spremenila. Mir naj bo torej in pokoj; nikake poskušnje vzročiti zaroto, nered ali silovitost. Prav v tem trenutku bode se videlo, ali mi je irsko ljudstvo pokorno ali ne. Kdorkoli prelomi postavo,

kdorkoli se stori silovitosti, zasramovanja ali poškodovanja proti osebam ali premoženju krivega, on skruni moje zaukaze, in se kaže kot moj nasprotnik, kot sovražnik Irske. Ljudstvo irsko, to trezno, krepko, pravično in krščansko ljudstvo bilo je do vsih dob mojim poveljem pokorno, do vsih dob je bilo mirno. Ostane naj vsak v svojem stanovanju, naj ne hodijo ven žene in otroci, in pred vsem naj se nikdo ne bliža sodnijskemu poslopju. Danes, ljudstvo dublinsko in irsko v obče, bom videl jaz in videl bo vesoljni svet, ali ljubite in spoštujete mene. Pokažite svojo ljubezen in vdanost proti meni s svojo pokorščino do postave, s svojim mirnim obnašanjem in izogibanjem vsake silovitosti.

Ohranite mir in pravična reč bo gotovo zmagala. Mir in pokoj — tirjam od vas v svojem imenu in pri vdanosti, katero gojite do mene. V imenu Irske, v imenu sv. vere zarotim vas, da ohranite mir in zahtevam ga od vas v počesčenja vrednem imenu večnega Boga. Sovražniki Irske bi se veselili, da bi vas videli nered vzrokovati. Vničite jim to nado —

minskem.) Že na jesen leta 1875 so premerili novo cesto od spodnje Idrije do Želina, to je do nove Zavodenske ceste, ktera pelja do primorskih cest in v Laško deželo. Ta cesta bi bila za Idrijo in druge kraje prav potrebna in koristna. Iz Idrije so sicer že tri ceste od leta 1829 na novo dodelane, ali Bogu bodi potoženo, da se po tih cestah ne more veliko voziti, ker vsaka le nakreber pelje, se mora pripraviti (Vorspann) jemati. Že l. 1867 so bili iz Cerkna višji vradnik g. Ferdinand Moritz tukaj, ki so novo cesto od Želina do Idrije pregledali; pri tej priliki je naše ceste načelnik, g. Boštjan Leskovic, sl. gospoda naprosil, da bi kake 4 leta s tim delom še počakali, da bi se naš idrijski okraj nekoliko okrepčal, ki si je pri cesti po Zali velike rane naredil, ker je bila večidel razdelena le na uboge pahišnike in kmete. Ko bi se bila razdelila na davke, bi je bilo moralo mesto Idrija polovico izdelati, ker plačuje na leto davka 18.351 gld. 50 kr. vse druge občine pa 17,564 gld. 11 kr.; pa idrijski rudnik še 500 sežnjev ceste ni dobil, dasi jo nar bolj rabi, in je poprej cesto do Vrhnik in do Logatca moralo oskrbovati in delati samo mesto.

G. župan iz Cerkna me vpraša, mi je li znano, kako čudno da se mota obravnava med našim deželnim odborom, in nekaterimi cestnimi odbori, n. pr. Loškim, Ipavskim in Logaškim, ki so na vprašanje deželnega odbora odgovorili, da ta cesta nima nobene važnosti in je ni treba uvrstevati med skladovne ceste. Loški cestni odbor ima prav, da mu ta cesta nič ne koristi, ipavski in logaški pa nimata prav, ker bi njima ta cesta jako veliko koristila. Logačani že zdaj dobivajo vožnjo s Tominskih hribov, koliko več pa še le potem, in tudi iz Vipavskega se že zdaj na Cerkno veliko izvozi, koliko več bi se pa potem speljalo.

Piše mi tudi, da po izreku rudarskega vodstva bi ta cesta bila sicer koristna Idrijskemu prebivalstvu, ne pa za rudnik potrebna, da tedaj država ne more dati nobene podpore. Pa ti gospodje premalo mislijo na prihodnost. Že zdaj v Idrijo veliko hrastovga lesa za rudnik iz tistih krajev vozijo, koliko laglje bi to bilo potem. Stari ljudje tudi pripovedujejo, koliko so ob Francoski vojski leta 1813 trpeli, ker so morali živo srebro in cinober iz Idrije čez Veharše na Vrhniko voziti in nositi; vsak kmet, kteri je vole za uprego imel, je moral ž njimi proti Verhniku peljati 4 ali 5 centov

srebra ali cinobra. Koliko centov bi se ga pa v kaki sili lahko peljalo po novi cesti, če se tako izpelje, kar se pa lahko naredi, da bo povsod ravno višino imela. Priporočal je to novo cesto samo idrijski cestni odbor, kteri je pa vse delo cenil na 75.000 gld. in obupal, da bi jo mogel z lastno močjo dovršiti.

(Konec sledi.)

Iz Trsta, 4. novembra. (Edinost.) Po dolgih počitnicah je naše polit. društvo „Edinost“ imelo svoj dvanajsti občni zbor na vseh svetnikov dan predpoludnem v rojanskej čitalnici. K zboru, ki ga je vodil podpredsednik Št. Nadlišek, prišlo je bilo nad sto društvenikov, da se pomenijo in zedinijo o važnih zadevah. V prvej vrsti so bile na dnevnem redu volitve kandidatov za mestno-deželni zbor. Za mesto se je sklenilo stopiti v dogovore z volilnim odborom zmerne patrijotične stranke ter delati na to, da se kandidatje te stranke izvolijo, ako ona sprejme v svoj imenik kandidatov dva Slovence za tretji in štiri Slovence za četrti volilni razred. Za tretji razred sta bila brž voljena gg. Pleše in dr. Bizjak, za četrti razred pa se je naložilo odboru, naj nasvetuje meščanskemu odboru slovenske kandidate. Kakor pozvedujemo iz gotovega vira, sprejme volilni odbor omenjena gospoda med kandidate tretjega razreda in je tudi upanje, da zmerna stranka v tem razredu zmaga, v četrtem razredu pa je zmaga nad lahonsko stranko zastopano po pol. društvu „Progresso“, veliko težja in tudi bi zmerna stranka najrajša samo s svojimi kandidati prodrila. Za okolico so se postavili sledeči kandidatje: Za drugi okraj Štef. Nadlišek, za tretji Gustav Sterle, za četrti dr. Ivan Loser, za šesti Ivan Nabergoj. Za prvi in za peti okraj se postavita kandidata pozneje v posebnih volilnih shodih, ker sta bila ta dva okraja v zboru prepičlo zastopana. Pri volitvi za drugi in tretji okraj je bilo razgovarjanje živahno, seja skoro viharna, ker celo „Progressov“ kandidat Leop. Mauroner, bivši garibaldinec, imel je v zboru svojega zagovornika iz drugega okraja. Novi kandidat Gustav Sterle je v slovenskem govoru razvil svoj program ter je bil s živoklici sprejet. — Volitve v okolici bodo 10. decembra t. l.

Letni računa društva (govoril denarničar Ant. Trobec) kaže dohodkov 208 gld. 30 kr., stroškov pa 203 gld. 20 kr.; društvo dolguje

za list „Edinost“ 90 gld., društveniki pa so društvu na dolgu 204 gld. Iz tega se vidi, da so društveniki sploh leni plačevalci. Potem je govoril tajnik in vrednik Iv. Dolinar o žalostnem materijalnem stanju lista, ki se ne bo mogel dalje vzdrževati, ako ga ne bodo udje bolje podpirali. Sklenilo se je sicer, naj se list vsakakor ohrani; ali pa bodo društveniki v dejanji tudi pripomogli, da se ta sklep izvrši, to bomo še le videli. — Posameznih predlogov ni bilo, ker se je društvnikom mudilo domu h kosilu; denarničar je konečno še zaostalo mesečnino iztirjeval.

Iz Celja, 3. novembra. (Petje na gimnaziji.) Neki dopis iz Celja v „Sl. Narodu“ pred kakimi 14 dnevi, kojega je tudi naš vrli „Slovenec“ deloma ponatisnil, me je pripravil, da o cerkvenem petji na naši gimnaziji nekoliko omenim in vam golo resnico povem. (Dobro bi bilo, ko bi „Sl. Nar.“ hotel tudi to prinesiti in debele laži preklicati in popraviti. Pis.) Poročalo se je namreč, da se je celjskim gimnazijcem prepovedalo v cerkvi slovenski peti; da so se študentje zategadel pogovorili in sklenili, da hočejo v cerkvi tibi biti in da se jim je dal čisto nemški učitelj za petje, da bi se nemško petje med slovenskimi dijaki toliko gotoveje vkoreninilo itd. To popolnoma neresnično poročilo je „Sl. Nar.“, za njim pa tudi „Slovenec“ po svetu raztrosil. Sprejmite tu-le resnično poročilo!

Naša celjska gimnazija je že drugo leto brez pevskega učitelja, in to iz tega vzroka, ker naš slavni deželni šolski svet ne dovoli za proste predmete nobene remuneracije več nobenemu učitelju, ki ni preskušnje napravil in ni od vlade potrjen. Zastonj pa tega posla nihče ni hotel prevzeti. Tako so naši dijaki dozdej že drugo leto brez izprašanega pevovodje v cerkvi zdaj slovenski, zdaj nemški in latinski peli; ali brez voditelja, brez dostojnega poduka, brez dobro izurjenih pevcev (taki so večidel iz gimnazije že odšli), je naše petje zmirom bolj in bolj hiralo, in predzadnji dve nedelji (da bi se dijaki — pevci preveč ne blamirali), popolnoma utihnilo. Vpeljalo se je zdaj splošno petje z orgljami, ki se, akoravno še precej pomanjkljivo, res kaj lepo podá. Ob enem pa si tudi gymn. ravnateljstvo že dalj časa prizadeva pevovodjo dobiti, ki bi mogel tirjatvam dež. šol. sveta zadostiti in podučevanje v petji na naši gimnaziji prevzeti. — O priliki kaj več. (Prosimo. Vr.)

oхранite mir, pokoj, tihoto. Vedno vaš prijatelj

Daniel O'Connell.

Res, bal se je, da bi se vzdignilo ljudstvo in potegnilo za-nj. Vendar njegov ukaz so vestno spolnovali. Vsa Irska je ostala mirna. Po vseh cerkvah opravljala se je daritva sv. maše za zdravje in še dolgo življenje jetnikovo. Iz tisuč in tisuč src vrela so globoki vzdihljeji in pobožne molitve proti nebu, da zadobi kmalo svobodo, ktero je tolikim priboril. Od vseh strani pošiljali so se mu podpisi in zapupnice zvestih katolikov. Posebno znamenita je adresa, ktero je prejel od francoskih katolikov in kojo je sestavil bil slavni grof Montalembert. Glasi se:

„Dolgo že je Vaše ime med nami tako znano, kakor najslavnejša imena naše lastne zgodovine. Mi občudujemo Vaš pogum in Vašo stanovitnost, mi se tresemo, kadar slišimo glase Vaše nepremagljive besede, zavidamo Vam moč, ktero ste si vstvarili v blagor svoje domovine in naše cerkve. Hvala Vašej nevsahljivej zgovernosti, hvala katoliškej veri, ki je

vtemeljila pravo bratovsko ljubezen med ljudmi in ljudstvi — mi poznamo Irsko cer jo ljubimo kot sestro in kot žrtvo svoje neprelomljene vdanosti katoliškej veri. V navadnih razmerah ne bi Vam bili izrazili svojega mišljenja, da ne bi se zdelo, da se vtikamo v boje, za ktere nismo poklicani. A nahajajo se časi, v kterih se mora katoliškemu svetu z nova pokazati, da ni nihče v krilu katoliške cerkve ptujec. Danes, ko Vi v ječi trpite za svojo vlnudnost in velikansko slavo, ktero si je Vaš genij pridobil, danes, ko preganjanje Vašej slavi nov venec vije, čutimo se prisiljene, izreči Vam javno svoje začudenje in sočutje. Svesti si torej bodite, da napolnjuje Vaša podoba naša srca, in da sledi za nami pred naše oltarje. Spomnite se včasih za zidovjem svoje ječe, da molijo francoski katoliki za Vas, da prosijo Boga, naj Vam slajša težo Vašega jetništva; da Vas častijo in ljubijo kot pokornega sina sv. cerkve, in kot najmočnejšega in najpogumnejšega bojevalca za svobodo.“ Gotovo, to je pravi izraz pravega katoliškega mišljenja. Take besede zvestih, odločnih katoličanov so

ginile O'Connellovo srce, ga razveseljevale in tolažile.

Pričela se je dne 30. maja obravnava v angleškej višej zbornici zarad presoje. A kmalo se je zopet preložila na poznejši čas. Četrti september je bil odločen za poslednji sklep. Najprvo je nastalo vprašanje, ali bi glasovali razun juristov, strokovnjakov tudi drugi lordi. Večina je bila le za prave juriste. Zapustili so takoj drugi lordi zbornico, in videlo se je, da je le pet pravnikov ostalo, ki so imeli razsoditi O'Connellovo reč. Dva sta bila za prejšnjo razsodbo, trije pa za ovržbo; in tako je bilo z večino enega glasa dokazano, da so bili O'Connell in drugi njegovi tovariši po krivem obsojeni, in da so po krivici že 1/2 leta v ječi sedeli. Lord Denman je rekel: „Ako postane takovo početje, kakovo se je pokazalo v pravdi O'Connellovi, pravilo, obrne se porotniško pravljanje v posmeh, zasramovanje, v zanjke — nedolžnosti.“ Odposlal se je takoj zaukaz v Irsko, da se osvobodijo nedolžni. Dne 5. septembra 1844 dospela je prevesela novica v Dublin.

(Dalje prihodnjič.)

Domače novice.

V Ljubljani, 7. novembra.

(G. Franc Kaus,) ki je bil kot naslednik Ahčinov posebno ljubeznjiv proti slovenskim listom ljubljanskim, je imenovan za policijskega svetovalca v Trstu.

(Slovensko gledišče) se je pričelo 1. t. m. z znano žalostno igro „Mlinar in njegova hči.“ Ker se ta igra vsako leto ponavlja do malega z istimi igralci, zato omenimo tu le, da je šlo tudi letos gladko spodrok in da so bili prostori — izvzemši lože — dobro polni.

(Nemško gledišče) v Ljubljani ima jetiko, težko da bi se vzdržalo do novega leta. Hiša je večidel grozno prazna, tako da ima vodstvo skoro vsak večer zgubo. „Turški list“ in „Laib. Ztg.“ jako tarnata zaradi te žalostne prikazni in malo da ne gonita občinstva s korobačem noter. Ali občinstvo noče, ali Ljubljana za nemško gledišče nima zadosti nemškega občinstva, tega mi ne vemo, mislimo pa, da bo zadnje pravo, čeravno je čuden dokaz trditve nemških listov, „da je Ljubljana nemška.“ „Laib. Ztg.“ se predzne celo trditi, da bi bila sramota za vso deželo, če bi Ljubljana prišla ob nemško gledišče (!) in da bi zgubila pomen glavnega mesta. Nas in naroda našega ne bo čisto nič sram, če propade zavod, ki je tako le nekterim meščanom za zabavo, veči del mesta in pa vsa dežela pa nič ne vé in se nič ne briga za-nj. Naj ga vrdržejejo tisti, kterim je za zabavo, če pa tega ne morejo, potem le jezik za zobe, ne širokoustita se dalje s „kapitalom“ in tem, da je Ljubljana nemška, sicer se vam bodo še zajci v zobe smijali. — Nemško gledišče tudi v Celovcu, Mariboru in Celju jako hira, kakor toži „Laib. Ztg.“ V Celju se je nedavno celo pripetilo, da se je morala predstava zaradi pomanjkanja občinstva opustiti.

Razne reči.

— Preč. g. Štefan Kocjančič, profesor na goriškem bogoslovju, postal je častni kanonik. Častitamo!

— Za sodnijske adjunkte so imenovani: Dr. Emil Burger za Šmarijo, Jožef Linhart za Bruk, dr. Matija Holzer za Murek.

— Oo. Frančiškani na Kostanjevici pri Gorici so imeli pravico, da so smeli dajati javno veljavna spričevala vsem tistim, ki so 5. do 8. gimn. razred pri njih študirali. Ministerstvo bogočastja naznanja, da je ta pravica ugasnila!

— Velik požar je bil v nedeljo večer 29. oktobra v Ročinji blizu kanala. Avčani onkraj Soče zapazili so preje ogenj nego sami Ročinjci. Kako je nastal, tega se za gotovo ne ve; bržkone so ga mali otroci zakrivali. Hiš ni zgorela nobena, temveč pa hlevov in skednjev z vso klajo in tudi nekoliko razne živine. Dobro, da je pihal veter na tako stran, na katero se nij mogel širiti požar, ker drugače bi bil pogorel celi Ročinj. Pogorelec menda ni bil nijeden zavarovan, kar je tem žalostnejše, ker niso letos Ročinjci skoraj ničesa pridelali.

— V Trstu je te dni tako huda burja razsajala, da nij bilo mogoče ničesa izbarkati. Pomanjkanje petroleja nastalo je vsled tega, tako občutljivo, da ga ni dobiti pri največjem trgovcu s petrolejem 10 sodčekov.

— Spominek nadvojda Maksimiljana v Poli se je 29. oktobra slovesno odgrnil. Postavilo ga je hvaležno mornarstvo avstrijsko svojemu bivšemu višjemu poveljniku in največjemu dobrotniku Poli. Spominek je 38 1/2 čev-

ljev visok iz najlepšega St.-Giralomo-kamna. Na podnožju, ki ima 3 stopnice, je dobro zadata podoba z nemškim napisom: Ferdinand Maksimilijan, nadvojvoda avstrijski, c. k. vice-admiral. Na drugi strani pa: „Svojemu višjemu poveljniku v hvaležni spomin postavilo c. k. mornarstvo 1876.“ Steber ima 4 oddelke, kterih trije višji so predrti z bronastimi rivec in okinčani z raznimi podobami starega veka. Na podnožju njegovem so štirje orli, na njem pa stoji iz bron vilita boginja zmagovalka. Načrt je sestavil višji stavbeni svetovalec Ferstel, podobo nadvojvodovo in boginje je modeliral profesor König, vlije pa ste se pri g. Tourbainu. Drugi bronasti kinč pa se je izdelal v tržaškem arzenalu. Kamnoseško delo je preskrbel stavbeni vodja Kailer. Svečanosti so se vdeležili vsi mornarji in vojaki, kar jih je v Poli. Ob 1. uri čez poldne sta se pripeljala nadvojvoda Karl Ludvik in Štefan k spominjku, kjer so ju že pričakovali fzm. Kuhn, tržaški namestnik baron Pino, in več drugih odličnih gostov. Nadvojvoda Karl Ludvik je najprvo ogledal v vrsto razstavljeno vojaštvo, potem pa je šel k spominjku, ki se je na njegovo znamenje razgrnil. Vojaštvo je v tem hipu prezentiralo, godba je zaigrala cesarsko pesem, z ladije pa so zagromeli mogočni streli. Vreme je bilo jako lepo; na večer je bil v vojaški kazini koncert.

— Bosenski begunci so bili une dni zopet v Zagrebu, ter so vojaški generalni komandi izročili prošnjo beguncev v petrinjskem okraju, ki prosijo, da bi se jim zopet dajala prejšnja podpora, ker so z rodovinami svojimi v strašni stiski. — Prošnjo, katero so bili begunci iz vojaške granice poslali cesarju, da bi jih ne spravljali v notranjo deželo, ampak jih pustili v granici, so cesar uslišali in beguncem dovolili, da smejo v tistih krajih ostati, ktere jim je generalna komanda odločila.

— Budapeški vseučiliščniki so glavnemu poveljniku vojne turške, Abdul-Kerim paši, v znamenje spoštovanja in vneme za sobratovske omikance turške poslali krasno sabljo. Pametneje bi bilo, šaljivo pristavlja neki list, da bi bili protinastemu Kerimu na-

mesto sablje, ktere nikdar ne potrebuje, poslal volneuo jopico, da bi se na blazinah svojih, na kterih spremlja svoje vojake, bolje počutil. Ker jih unkrat turški konzul na zadnje ni več pred-se pustil, pokazali so se vernih duš dan. V Budinu leži v mali mošeji neki turški svetec Gül Baba; tje se je podalo do šeststo največ mladih ljudi. Prinesli so na grob nekaj vencev; govore imeli v madjarskem, angleškem, francoskem in poljskem jeziku (turškega blezo še ne znajo) ter med živimi eljen-klici se zopet razšli. — Tudi v ogerskem državnem zboru se napovedujejo tri baranja ali interpelacije, in sicer dve o vzhodnjem gibanju, in ena o prepovedi dijaške bakljade.

— Na višehrajskem pokopališču so 1. t. m. slovesno blagoslovili spominek slavnega českega fiziologa in pisatelja Purkinja, na Dunaji pa bodo 10. t. m. odgrnili spominek Schillerjev, za kterega so svoje dni po vsem cesarstvu nabirali darov.

Umrli so:

Od 3. do 5. nov.: Franc Renko, kroj. pom. 28 l., za jetiko. Janez Šibovec, kurj. o., 4 m., za božjastjo. Terezija Robel, del., 57 l., v boln., za mrtvodom. Marija Cerar, gost. o., 8 l., za jetiko. Dioniz Bajshetta, stotnik v penziji, 76 l., za jetiko.

Telegrafične denarne cene 7. novembra.

Papirna renta 63.— — Srebrna renta 67 70 — 1860/letno državno posojilo 110.50 — Bankina akcije 836 — Kreditne akcije 147.30 — London 123.45 — Srebro 105 40 — Ces. kr. cekini 5 90 20 frankov 9 96.

Nova šola.

V sv. Križu poleg Turna se bo nova šola zidala. Po preračunu bo stalo vse delo 11.767 glđ. 92 kr. Kdor želi eno ali drugo delo, ali morebiti vsa dela skupaj prevzeti, naj svojo ponudbo (ofert) poštnine prosto pošlje krajnemu šolskemu svetu v sv. Križu poleg Turna (via Littai) do 27. novembra 1876. Delo se bo izročilo tistemu, ki ga bo po najnižji ceni prevzel, in najboljšo poročstvo za svoje dobro delo dal. — Načrt šole, preračunjena cena za posamezna dela itd. je na ogled v farovžji v sv. Križu. (67—2)

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniško izdelana slika

Srbski vojskovodje v srbsko-turški vojski.

Milan M. Obrenović IV. Nikola I. Petrovič Njeguš.

Generali: M. G. Černjajev, Ranko Alimpič, Franjo Zach, in Kosta S. Protić. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrovič, Ilija Plamenac, in Mašo Vrbica. — Obersti (polkovniki): Horvatović, Orešković, Ilija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Beker, Milojko Lešjanin. — Oberstlajtnanti (podpolkovniki): Sava Grujić, Vljaković, Kosta Bučević, Gruja Mišković. — Major Paja Putnik in arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografiji narejenih podob z grbom Srbije in Črnegore.

Sliko je litografiral A. Šubert.

Slika je 53 centimetrov visoka in 90 centimetrov široka.

Cena sliki je 1 glđ. 20 kr.

Naročnina se pošilja na adresu:

(68—1)

P. Jankovic, Wien VIII., Piaristengasse Nr. 49.

Denarji naj se pošljejo v frankiranih pismih ali po poštni nakaznici. Komur je drago, naj na listnici pové, če naj se mu pošlje proti poštenu podvzetju (Nachnahme).

Kdor za gotov denar naroči 10 podob, dobi pedobe po 1 glđ. in frankirano po pošti.

Cena tej veliki in umetniško izdelani podobi je tako majhna, da si je vsak lahko naroči.

Brez te slike naj nihče ne bo, ki se zanima za srbsko in črnogorsko vojsko z državo turško.